

Kányádi Sándor: November

Nyugaton, keleten
vörös az ég alja.
Régről nem kelepel
kéményen a gölya.

Csóka- s varjúsereg
lepi el a fákat,
véget a szél se vet
a nagy csárogásnak.

Pedig fúj, ahogyan
fújni tud november,
birkózik a csupasz
hegyekkel, vizekkel.

Bömböl a szél, süvölt,
dühében már jajgat:
túlcsárogják dühét
a csókák és a varjak.

Mi történik Lövétén?

A "Mi történik Lövétén?" sorozat következő témája - a már régóta említést érdemlő - falunk kulturális életének alakulását célozza meg. Előszóként azzal kezdeném, hogy az úgynevezett rendszerváltás után a Székelyföldön, kétségtelen, hogy megszorodtak a művelődési házak, népházak, úgy általában a tömegkultúra (népművelődés, tömegművelődés) otthonai, és nincs okunk kételkedni abban, hogy ez persze maga után vont az otthonok felszerelésének, berendezéseinek gyarapodását is.

Ha ezen egyszerű megállapításból indulunk el, nem nehéz levonni a következtetést, hogy ezáltal nagyobb lehetőség nyílt azon szempontok érvényesítésére, amelyek úgy általában a kulturális igényeinket elégítik ki.

folytatás a 3. oldalon

Szent Márton, toursi püspök

Kevesen tudják nálunk felé, hogy a méltán népszerű szent egy római katonatiszt fiaként született 316 körül a pannóniai Savariában, a mai Szombathely (Magyarország) területén - az 1866-ig önálló faluként létező -, Szentmártonban. A helyi legenda szerint szülőháza fölé épült az a templom, melynek mellékkápolnájában a következő felirat olvasható: "Hic natus est sanctus Martinus", vagyis "Itt született Szent Márton". A régészeti ásatások ugyan kiderítették, hogy a templom alatt nem állhatott Márton szülőháza, a hagyomány mégis híven őrzi tovább ennek emlékét. A kápolna bejáratánál egy lábnyom található, ami a szent útjának kezdetét szimbolizálja, mellyel aztán egészen a franciaországi Tours városáig jutott. A Via Sancti Martini útvonalat 2005-ben Európai Kulturális Útvonallá nyilvánították, tisztelegve ezzel a szent élete és kultusza előtt. Az útvonalat bárki végigjárhatja, amihez még segítséget is kap, ha fellekeresi a szombathelyi Szent Márton Látogatóközpontot. Itt beszerezhető az a vándorkönyv, ami tartalmazza az emlékhelyek nevét, a könyv végén pedig egy ellenőrzőlap található, amiben a meglátogatott települések pecsétjét, bélyegzőjét megszerezve tanúsíthatja a zarándokoló, hogy járt az adott helyen. Aki végigjárja Szent Márton útjának egy részét, és a kis vándorkönyvvel igazolja azt, a város díszoklevelében részesül.

Szent Márton életének leggyakrabban ábrázolt jelenete egy adományozó gesztushoz kapcsolódik: az akkor épp hadseregben szolgálatot teljesítő ifjú Amiensben, a városkapu előtt járva meglátott egy didergő koldust, akit megszánt, és köpenyének felét odaadta neki.

Az ezt követő éjszakán Krisztus jelent meg Márton álmában, magán viselve a fél köpenyt. Tehát Krisztus volt a koldus, akit megsegített Márton. Ahogyan az Írás mondja: "Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek." (Mt 25,40)

Ezen kívül több legenda beszámol Márton csodatévő képességéről, amivel a szent egy emberből kiüzte az ördögöt, vad kutyákat szelídített meg, halottakat támasztott fel.

Márton attribútuma a liba, aminek az a legendabeli történet a forrása, mely szerint a püspökválasztás előtt elrejtőző Márton rejtekét egy liba, illetve a libák gágogása fedte fel Tours város polgárai előtt, akik végül 371-ben püspökké választották a szentet. A liba-attribútum kialakulásához kapcsolódik az ún. Márton-napi lúd is, ugyanis a szent tiszteletére rendezett körmenetek gyakori jelensége volt (és az ma is) a hízott libák levágása. Szent Márton Candes-ban halt meg 397-ben, ahonnan ereklyéit a toursi polgárok saját városukba vitték, de Szombathelynek is jutott belőlük, mikor 1913-ban Tours érseke átengedte a szent koponyacsontjának egy részét, amit aztán ünnepélyes keretek között helyeztek el a szombathelyi székesegyházban. (Szerk.)

Jegyzőkönyvi kivonat a 2009. november 4-én tartott tanácsgyűlésről

A gyűlésen jelen van 11 testületi tag.

A napirendipont-tervezetet a gyűlésvezető elnök, Mihály János az alábbiak szerint ismerteti:

- 1.) A 2009-es évi költségvetés kiigazításának jóváhagyása,
- 2.) a 2010-es évre helyi adók és illetékek, speciális illetékek megállapítása, jóváhagyása,
- 3.) a helyi egyház támogatásának jóváhagyása,
- 4.) a "Lövete község turisztikai marketingjének fejlesztése: 1-es számú cselekvés: helyi információs központ és turisztikai promováció, illetve 2-es számú cselekvés: turisztikai információs táblák" nevű pályázat jóváhagyása,
- 5.) előterjesztés a 36/2009-es számú határozat módosítására vonatkozóan,
- 6.) kérések és más problémák megvitatása, jóváhagyása.

A napirendipont-tervezeteket a gyűlésvezető elnök ismertette és szavazat alá bocsátotta, amelyet 11 igen szavazattal jóváhagytak, elfogadtak.

Javaslat hangzott el, hogy első napirendi pontként a 2010-es évre javasolt adók és illetékekről szóló előterjesztés vitatódjon meg. A jelenlévők egyetértettek a javaslattal.

Az adófelügyelő ismertette az előterjesztést a javaslatokkal, valamint a törvényes előírásokat a 2010-es évre megállapítandó helyi adókról és illetékekről.

Minden egyes javasolt adónem egyenkénti ismertetése után megvitatódott és hagyódott jóvá.

A 2009-es évre megállapított helyi adók és illetékek a kormány által megállapított 20 %-ot emelkednek 2010-re, más emelést nem alkalmazott a testület.

A 2010-re megállapított adókról szám szerinti összegben kifejezve bővebb ismertetést fogunk közölni.

Ezzel a napirendi ponttal kapcsolatosan az alábbi kérdések, megjegyzések és javaslatok hangzottak el:

- Jövőre a szemétszállítási díjnál ugyanaz az összeg volt javasolva, amely az év utolsó 4 négy hónapjában alkalmazva volt. Ezzel kapcsolatosan javaslat hangzott el, hogy minél előbb a szállító céggel le kell ülni és tárgyalni, az eltelt három hónapból már tudja, hogy mennyi szemetet szállított el, mennyibe kerül a cégnek a szállítás, mennyi az összeg, amely a szemétszállítási díjból begyűlt, érveket fogalmazni, javaslatokkal jönni, hátha lehetne módosítani a díjon, hogy ne személyre legyen kiszabva, hanem mennyiségre, vagy más jobb megoldást találni.

- Javaslat hangzott el, hogy a lakosság vegye meg a szeméttároláshoz szükséges konténereket, különböző méretűeket, és az szerint fizesse a szállítási díjat, de mindig kell fizetnie, ha kiteszi, ha nem a tároló edényét; azok a személyek, akiknek csak lakásuk van a helységben, és csak kevés időt tartózkodnak itthon, azok a legkisebb tároló edényt vegyék meg, és annak arányában fizessenek, de ez maga után vonhatja, hogy a szemét nem megfelelő helyen, a határban vagy az erdőben meg fog szaporodni. Ellenőrzések által oda kell hatni, hogy ezt megakadályozni, megszüntetni.

Nagyon nehéz ezt ellenőrizni és kivitelezni. Úgyszintén ha mennyiséghez kötődik a szerződés, bekövetkezhet, hogy a szállító cég megemeli a díjat.

- Jövőre nézve javasolva volt, hogy a cég kössön szerződést a lakossággal, és ha lehet mennyiségben egy közös, mind a két fél részére megfelelő megoldást találni.

- Azon is gondolkodni lehet, hogy egységesíteni a szállítási díjat vagy főre vagy családra, és ha a jóváhagyott költségvetési keretbe belefér, a különbözetet kiegészíteni a költségvetési keretből, de nem lehet tudni, hogy jövőre milyen költségvetés lesz.

A fentiek megvitatása és megtárgyalása után a testület arra a döntésre jutott, hogy a szállító céggel minél hamarabb tárgyalásokat kell kezdeni, egy, mind a két félnek megfelelő, közös megoldást és rendszert kialakítani, a tárgyalásra meghívni a gazdasági-pénzügyi szakbizottságot.

A mai gyűlésen nem állapítódik meg a szemétszállítási díj a 2010-es évre.

A következő napirendi pont keretén belül a polgármester ismertette az előterjesztést, amely a költségvetés módosítására vonatkozik. A megyei közpénzügy az áruforgalmi adóból és fizetés utáni adóból visszaosztott közsegünknek 114.000 lejt, ezt az összeget a kultúrotthon, tájház és a községi könyvtár központi fűtésének kivitelezési munkálatainak kifizetésére javasoljuk, valamint a központrendezésre betervezett összeget csökkenteni 87.000 lejjel, és azt is áttenni a fent megnevezett munkálatnak a kifizetésére.

Úgyszintén ezen napirendi pont keretén belül javaslat hangzott el, hogy a már többet emlegetett gazdasági épület felépítése a tájház udvarára megoldható lenne, mert van egy elég jó állapotban levő eladó gazdasági épület, és el is vállalnák a lebontását és felépítését is. A polgármester javasolja erre a célra elkülöníteni 6.000 lejt, úgyszintén javasolja út javítására, átereszek vásárlására is elkülöníteni 40.000 lejt.

A fenti javaslatok szerint a költségvetés módosítása szavazat alá bocsátódott, és 11 igen szavazattal megszavazták.

Ezzel a napirendi ponttal kapcsolatosan az alábbi megjegyzések és javaslatok hangzottak el:

- A központrendezéssel kapcsolatosan: nincs miért tervet készíttetni, mert úgysem úgy történik, ahogy megbeszélődött, ahogy el volt tervezve, mint például a központi fűtésnél a kazánház elhelyezése és felépítése.

Ezzel kapcsolatosan a polgármester ismerteti, hogy a különböző engedélyek beszerzése nem engedte meg, hogy oda építődjön, ahova tervezve volt, de ez nem jelenti azt, hogy a központrendezési terv felesleges.

- Javaslat hangzott el a nádpatoki út javításának szükségességével és átereszek elhelyezésével kapcsolatosan.

- Lázuta javítása, valamint a temető mellett ki a legegyszerűbb az útjavítási munkálatokat folytatni kellene.

A harmadik napirendi pont keretén belül a polgármester ismertette az előterjesztést az egyház támogatásával kapcsolatosan. A 2009-es évi költségvetésbe 20.000 lej volt betervezve, amely összeggel támogatódna az egyház az építkezési munkálatok kivitelezésében.

A javaslat szavazat alá bocsátódott, és 11 igen szavazattal jóváhagyták.

A következő napirendi pont keretén belül ismertette volt az előterjesztés a "Lövéte község turisztikai marketingjének fejlesztése: 1-es számú cselekvés: helyi információs központ és turisztikai promóválás, illetve 2-es számú cselekvés: turisztikai információs táblák" nevű pályázat jóváhagyására vonatkozóan.

A polgármester ismertette, hogy ez a pályázat magába foglalja egy turisztikai információs központ létrehozását, ez a központ a fenti piac területén hozódna létre, kétszintes épület, amelyben az információs iroda működne, parkoló kialakítása, információs táblák (9 darab) elhelyezése és promóciós anyag készítése, ezen pályázatot 100%-ban finanszírozza az Európai Unió és a Román Kormány.

Ezzel kapcsolatosan feltették a kérdést, hogy a tanösvények kialakítását nem lehetne-e belefogni a pályázatba. Válasz: nem, úgyszintén a borvízforrások rendbetételét sem lehet belefogni, de ha nyerő lesz a pályázat, akkor a kivitelezéssel egyidőben a borvízforrások rendbetétele a tanács feladata lesz.

A határozatjavaslat megvitatása után a testület 11 igen szavazattal jóváhagyta.

Az ötödik napirendi pontnál, előterjesztés a 36/2009-es számú határozat módosítására vonatkozóan, a jegyző-nő ismertette az előterjesztést, az eszközrendelődő módosításokat, és a testület 11 igen szavazattal jóváhagyta a fenti határozatmódosítást.

A kérések és más problémák keretén belül az alábbi problémák vitatódta meg és kérdések merültek fel:

- Ismertette volt András Zsolt, Lövéte 719-es szám alatti lakos kérése, amelyben 30 m² területet bérbe kér mezőgazdasági célra.

A kérését a testület jóváhagyta 11 igen szavazattal.

- November 13-án szakmai tanácskozás lesz a tájháznál, és addig a tájház környékét rendbe kellene tenni, zsugáttereket felszerelni a tájházra.

- A központban levő betonhídról a faszerkezetet le kellene bontani, a következő alkalomra, ha szükséges, újra fel lehet építeni.

- A polgármester az alábbiakat ismerteti tájékoztatásként:

Kezdeményezések történtek az idén, hogy családok szeretnének összehívni nemzetségeket, és ezen alkalmakkor nemzetségek fáját ültetni, ez a folyamat december 19-én kezdődne el.

Meghívót küldött a domaszéki önkormányzat a böllér-napi rendezvényre, november 21-re, ezen a rendezvényen a testületnek is részt kellene vennie.

Az éjjeliőrséggel kapcsolatosan a jövőre nézve más megoldást kell találnunk, mert nem megfelelő, és nem felel meg az előírásoknak.

A Vargyas völgyében - Szelersz zóna - egy borvíztöltődét szeretne létrehozni egy személy.

A közigazgatási határ kiigazításával kapcsolatosan az utolsó találkozás Kápolnáson volt, ahol egyeztetve volt a határ, de a szentkeresztbányai polgármester asszony nem egyezett bele. A folyamatot el fogjuk indítani, kijelöljük a közigazgatási határt, egy település felvállalja a munkálat értékének kifizetését, és minden település fizeti a saját részt; továbbá Szentkeresztbányával törvényszéki úton kell elindítani a határok kiigazítását.

Több téma nem lévén a gyűlés munkálatát bezárták.

Lövéte, 2009. november 4.

Gyűlésvezető elnök,
Mihály János

Jegyző,
Miklós Ida

Mi történik Lövétén? *folytatás az első oldalról*

A Székelyföldön, de főleg a falusi lakosság hagyomány-örző mozgalma révén, a teljesség igénye nélkül, csupán saját emlékeimre alapozva több helységet is említhetünk, amelyekben az átlagosnál átfogóbb és sikeresebb tömegművelődési, műkedvelő tevékenység folyt. Ezek közül említésre méltóak azok, akik több száz embert megmozgatva, akár a falunak vagy a vidéknek, a környéken, illetve ország szinten hírnevüket elvitték. Ilyenek voltak az oklándi, illetve galambfalvi énekkarok, a korondi, illetve lövétei tánccsoportok, továbbá olyan színjátszó csoportok, akiknek soraiból hivatásos színművészek, irányítók kerültek ki.

Ezzel ellentétben manapság hogyha végigjárjuk az egykor közművelődésükről híressé vált településeket, bizony viszonylag kevés helyen találjuk meg azt az eredményes kulturális tevékenység folytatódását, amely létezett jó pár évvel ezelőtt. A jelenséget hajlamosak vagyunk magyarázni a munkaerő-elvándorlással, a "nincs mindenre pénz" vagy "a mai fiatalság csak az internettel foglalkozik" jelszavakkal. De az is kérdés persze, hogy ahová elvándorolt a fiatal munkaerő, ott megpezdült-e a népdalosokat, néptáncosokat, színjátszókat megmozgató kulturális élet. A válasz véleményem szerint egyértelmű.

Mindezekkel ellentétben, úgy gondolom, hogy nem ez történt Lövétén az utóbbi tizenöt-húsz év alatt. Bár mi sem szabadultunk meg fiataljaink számának csökkenésétől (elvándorlás, kevesebb gyerekvállalás), a helyben maradt mag bebizonyította, hogy a modern demokrácia és az unió vívmányai mellett képesek vagyunk odafigyelni hagyományainkra, képesek vagyunk kulturális értékeinket többé-kevésbé ápolni és megtartani azon a szinten, amelyen őseink, elődeink elvárnák. Sorolhatnám a névsort, akikről szó van, szó lehet, de úgy gondolom, hogy mindenki jól tudja, melyik helyen van a névsorban. Ugyanis nálunk az nem jelszó, hogy "a kultúrára nincs pénz".

A továbbiakban a megoldás ugyancsak ez kell, hogy maradjon: emberközeli kell maradnunk mindazon gondolatokkal, amelyek látókörünket hagyományaink és úgy általában kultúránk felé irányítják, emberközeli élni mindazokkal, akik művelni vagy akár irányítani akarják kultúránkat.

Lázár Zoltán, polgármester

Domaszéki böllérnap

Domaszék testvértelepülésünk fiatal községnek számít az alig ötvenéves múltjával, és ebből érhetően még nem rendelkeznek túl sok hagyománnyal. Mivel a lakosság nagy része muroktermesztéssel foglalkozik, az önkormányzat hagyományteremtő szándékkal indította el nyaranta a sárgarépa-fesztivál megszervezését, mely a helyiek elmondása szerint közkedvelt rendezvény a falu életében. A másik jelentős falu-ünnep a böllérnap november végén, amikor családias összejövetel formájában felidézik a disznótorok régi hangulatát. A böllérnapra is meghívják a testvértelepüléseket, és egy versenyszerű disznóvágásra kerül sor, melyre helyi csapatok is beneveznek. Az idén szervezték meg a tizedik böllérnapot, melyen kilencfős csoport képviselte Lövétét. Az öt, levágásra

szánt jószág közül nekünk egy mangalica disznót választottak ki, ezt kellett feldolgozni erdélyi módon, azaz lövéteiesen.

A mangalica gypjúszerű szórzetének eltávolítása megizzasztotta a legényeket a páras- ködös hajnali derengésben, bizony jól jött a hazulról hozott fenyőszurok.

A szalma, tekenő, vasvilla és egyéb disznóvágós kellék beszerzésében minden évben egy kedves helyi bácsi - Jani bácsi - áll a lövéteiek rendelkezésére. Nagyszámú érdeklődő volt kíváncsi a kopasztás és a szalmalánggal való perzselés műveletére, amit a helyiek elmondása szerint csak a nagyszülők végeztek ilyenformán annak idején. Érdekes volt számukra az általunk készített "sápadt kolbász", és csodálkoztak, hogy errefelé nem használunk fűszerpaprikát a kolbászok ízesítéséhez. Többen is felajánlották, hogy hoznak paprikát, próbáljuk ki. Az ízek, illatok kavalkádja jellemezte a napot, a pecsenyesütés és sok más finom disznótoros étel készítésével, fogyasztásával telt el a szombat. Élménydús nap volt, jól éreztük magunkat feledve a hosszú út fáradalmait és megtapasztalva a domaszékiek barátságát, vendégszeretetét.

A felszállni nem akaró köd és pára okozta folyamatos szürkület volt a legfurcsább számunkra a mi tiszta levegőjű és napsütéses hargitai tájunk után.

Vasárnap reggel hazaindulás előtt közös szentmisén vettünk részt a vendéglátóinkkal, és dél körül búcsúztunk el Domaszéktől. Köszönjük, hogy ott lehetünk, jó volt barátok közt tölteni azt a másfél napot.

L J

Az echós szekér nyomában

Hogy ne maradjon "echó" nélkül a farkaslaki rendezvény, ragadtam tollat (azaz billentyűt), hogy beszámoljak az idei amatőr színjátszók találkozájáról.

Utoljára hat éve volt alkalmam hasonló eseményen részt venni; azóta, ha a kínálat nem is színesedett, a résztvevők aránya lényegesen megnőtt.

Jó volt hallani, látni olyan kis falvak színjátszóit, akik lélekszámát tekintve sokkal kisebbek, mint Lövete, amint örömmel (látszólag nem is először) és magyarul játszanak. Mert amellet, hogy kellemes időöltés a felkészülés, a bemutató, a találkozó, egyben közösségformáló és nem mellékesen a magyar közösség alakítója, esetleg csiszolója.

A farkaslaki találkozóra 11 csoport nevezett be, ebből 9 részt is vett a rendezvényen, köztük községünk is képviseltette magát egy újonnan verbuválódott színjátszócsoporttal. Bár eléggé gazdag korunk drámakínálata, mégis voltak olyan előadások, amelyek már ismerősek voltak innen-onnan. Am vagy az előadásmód vagy egyik-másik szereplő személyisége egyedivé és élvezhetővé tette a játékot. Egyszóval nyikorgásmentesen gördült idén az echós szekér...

Jövőre falunk határába gurul majd, és reméljük, lesz, aki beszáll, és esetleg segít húzni, tolni, ha elakadna a színjátszók eléggé régi szekere!

Mag Otti

Egészségünk

Megfázott?

Folyik az orrunk, zúg a fejünk, gyötör a köhögés - ezek bizony egy kiadós megfázás tünetei. A panaszokat enyhíteni kell, s mindent meg kell tennünk, hogy felülkerekedjünk a betegségen.

Torokfájás:

Egy kis kaparást érez a torkában. Úgy gondoljuk, majd elmúlik magától. Valójában az enyhe torokfájás azt jelzi, hogy számtalan vírus hatol be torkunk nyálkahártyáján át a szervezetünkbe, ott szaporodik és terjed szét a testben. A torkunk védekezik - ezt jelzi a kaparás.

1. Bugyoláljuk be - tartsuk torkunkat folyamatosan melegen egy könnyű sállal. A meleg segíti a torok nyálkahártyájának vérellátását, ami fontos a helyi védekezésben.

2. Igyunk sok meleg teát, italt. Erre a célra a legmegfelelőbb a kamilla vagy zsálya gyógytea. Ezek illóolajat tartalmaznak, így megakadályozzák a gyulladást és a nyálkahártyát ellenállóbbá teszik.

Hideg italt ne fogyasszunk, mert az csökkenti a nyálkahártya vérellátását, így megkönnyíti a vírusok munkáját.

3. Gargarizáljunk.

4. Szopogassunk torokfájás elleni tablettát (zsálya, fenyő, eukaliptusz).

5. Vitamin - fogyasszunk bőségesen olyan tablettákat, amik erősítik az immunrendszert: friss gyümölcs, sárga és zöld zöldségfélék, savanyú káposzta, hal, citrusfélék.

Folytatjuk.

Miklós Emilia

LÖVÉTEI APRÓSÁGOK

A **Lövétei Kiáltó** szerkesztősége mostantól havonta helyet kínál lövétei hirdetéseknek:

- Ha van megunt használati tárgya, és úgy véli, hogy ez még jól jöhet valakinek, hirdesse meg a Kiáltóban!

- Sok terménye lett idén? Netán kevés? - Itt az alkalom, kínáljon, keressen!

- Állatot vásárolna? Itt szóljon, jó helyen szól!

- Túl sok a kutyakölyök az udvarban? - Keressen gazdát nekik!

- Földet adna, venne, bérelne? - Ne várja meg, míg házhoz mennek!

- Tudja előre, hogy levágja haszonállatát? - Már is vevőket toborozhat!

**Van-e csizma eladó,
Hóba, sárba mindig jó?**

*Van kis csizma eladó,
Hóba, sárba mindig jó!*

Ha portékájára vevőt, kérésére megoldást találunk, összehozzuk a vásáros féelle!

Ez nem a reklám helye!

Csak magánjellegű hirdetések^{et} közlünk, azokat viszont ingyen és bérmentve!

Elcsélném 40 éves férjemet két húszévesre.

Jelige: *Hát, megpróbáltam.*

Darabja 80 000,-

**EZ AZ ÖN
HIRDETÉSÉNEK
A HELYE**

HIRDETŐK

részére fontos!

Adok-veszek közleményét szívesen meghirdetjük, ha elhozza szerkesztőségünkbe, azaz a Községi Könyvtárba, vagy a következő lapszámhoz elküldi kézbesítőinktől! De írhat a loveteikialto@freemail.hu címre, és felhívhat telefonon is: 0266 220 806.

LÖVÉTEI APRÓSÁGOK

Aki szeretné elajándékozni a Tájház részére a régi viseletdarabokat, textíliákat (szöttesek, lepedők, párnabüt stb.), szívesen fogadjuk, és szeretettel megőrizzük unokáink számára.

Vásárolnánk régi, jó állapotban levő rokkolyákat (apróvesszős, békaszemes, koszorús). Eladási szándékát jelezze a Tájháznál.

Eladó terület Őzeresztőben, 1 ha fás kaszáló. Autóval megközelíthető, patak szegélyezi.

Tel. 0745-999805

Irányár: 400,00 lej/ár (alkudható)

Női és férfi székelyingek elkészítését vállalom. Tel. 0266- 220 636

Eladó hímzésre is alkalmas villanyvarrógép. Tel: 0742 380176

Eladó 42 ár terület Kirulysarkán, Őzeresztő alatt. Tel. 0266-220 426

Vásárolnék, vagy kölcsönvennék olyan régi tankönyveket, amelyekből az 1950 - 1960 -as években elemisták tanultak.
Tel. 0266 - 220781

Régi típusú, működőképes számítógép-képernyőt ajándékozok az erre igényt tartónak.

Tel. 0724 683078

Eladó kisebb vagy nagyobb tételben étkezési fehér ptyóka. Tel. 0751 527729

Eladó egy Lexmark multifunkcionális (xerox, scanner, nyomtató), színes tintasugaras nyomtató. Újszerű állapotban. 120 lej. Tel.0735531753

Eladó egy új gyümölcscentrifuga. 50 lej. Tel.0730475671

Eladók festmények, új gyertyatartók, ceruzatartók. Tel.0266220679

Hagyományörzés Lövétén

Ezt a meghívót a kezemben tartva akaratlanul nagyszüleim jutottak az eszembe. Édesapám szüleire nem emlékszem, édesanyám szülei pedig tipikus idős emberek voltak. Bár nem pont ilyen volt a házuk, de nagyon hasonlított rá. Most is magam előtt látom a hosszú padot, előtte a nagy fiókos asztallal, az ablak alatt a négy fiókos kasztennal, a szemközti sarokban a kecskefűtőt, közel hozzá az ágy és a szoba cuccosabb bútora, a tálás. Az asztalfiókból mindig előkerült a nagy házikenyér, és a nagy késsel nanyó körbekerítette, megkente jó vastagon szilvaízzel; nem jól írtam: szilvakatyóval.

Nagyapó a pajta eresziben a padon vagy a kapu előtt üldögélt, és a hajával egyforma színű fehér, katonásan rendbe rakott bajuszát sodorta felfelé. A kezében általában egy bot volt, posztóharisnya és varrottas báránypőljajbi volt az öltözéke. Nagyon nyugodt, alapos, mosolygós, kedves ember volt. Nanyó izgő-mozgó, szigorúan fürkésző és szigorú elvekkal oktató szikár asszony volt. Tőle hallottam, hogy: "Imádkozzál és dolgozzál!"; vagy: Dolgozni kell, mert ha nem, a tétlenkedő ember lelkét az ördög elviszi. Elgondolkoztat, hogy olyan kezdetleges eszközökkel, mint a gázlámpa, a vizes kártya,

belül két hét alatt alakult az asszonykórus. Bemutatta a más-más színű rokolyát, a hozzá illő karincát és lajbit. Még minket is meglepett, hogy mennyire színes, változatos és szép volt elődeink öltözéke. Nagyon természetesen, közvetlenül, részletesen és bátran ismertette Ági a népviseletet és a tájházat. Ügyes volt, "le a kalappal előtte". Szórakoztató volt mellé állni. Jól éreztük magunkat, míg egymásnak segítve öltözködünk és tanultuk, hogy mihez mi illik. Még a bábúról is levettük a kék kötényt, mert olyan színű senkinek sem volt, és a kék kötény jellegzetesen lövétei. Kölcsönvettük a varrottas jegykendőket, rokolyákat, fejkendőket, mindent beleadva énekeltük el a dalokat, és jólesett összedolgozni egy cél eléréseért, sikeréért. Végül is sikerült, mert a vendégek véleménye az volt, hogy Lövétén egy élő, vidáman működő tájház van, és nem egy rideg múzeum.

A polgármester azt mondta, hogy jók voltunk, nem én személyesen, nehogy elhiggyem magam, hanem az asszonykórus. Ezt én biztatásnak, dicséretnek vettem, és nagyon naivan csak a jót akarom látni benne. A múltban kutakodva úgy gondolom, hogy elődeink sorozatos nehézségek közt is tudtak vidámak, jól öltözöttek, nótás és

fonókerék segítségével hogyan tudtak kilenc gyermeket felnevelni. Milyen sokat kellett, hogy szőjenek, fonjanak. Ehhez képest nem voltak besavanyodott emberek. Tudtak jókedvűek, kedvesek lenni.

2009. november 13-án, pénteken Mihály János vezetésével Máréfalva, Kápolnásfalva, Szentegyháza után Lövétén is meglátogatta a tájházat egy kis csoport. A mi tájházunkat Fazakas Ágnes mutatta be, és egy ragyogó ötlettel színessé tette. Lázár Béla segítségével asszonykórust alakított, és néhány dal eléneklésével, lepénykínálással fogadta a látogatókat. Ízletes volt a lepény. Köszönet a sütő asszonyoknak. Ráéreztem arra, hogy egy intézetben sincs élet, ha nincs ott az ember, aki lelket lehelyjen bele. Elmondta a látogatóknak, hogy a gyermekek iskolában vannak, és csakis az ő tiszteletükre körül-

táncos kedvűek lenni. A mai aggodalmaskodó, besavanyodott embernek azt üzenik, hogy ezt tovább kell vinni. A gyökerektől a fa koronájáig kell, hogy jusson a derűből, a keményen küzdő akaratereből és a falunkhoz való ragaszkodásból. Hát nekünk keserűbb a kenyerünk, mint őseinknek? Nem vagyunk annyira gerincesek, mint ők? Akkor semmit sem fejlődünk.

Önsajnálattal az ember sosem halad előre, és ezzel az alkalommal bebizonyosodott, hogyha mindenki odatek-szi az ő kis részét, akkor tudunk nagyot alkotni mi is. Amennyi erővel kritizálunk, a jót is lássuk egymásban, a csüggedést reményre válthassuk, s a nehéz életet könnyíthessük székelyes vidámsággal, a székely második eszével!

Pál Ilona

A harangok megmentője

Beszélgetés Lázár Imre üzemmérnök-vállalkozóval, harangöntővel

(Forrás: Polgári Élet, 2009. november 10.)

A székelyudvarhelyi szakember arról vált nevezetessé az utóbbi években, hogy Szelekt nevű cégénél felélesztette az Erdélyben kihalófélben lévő harangöntés mesterségét. Annak apropóján kereste őt fel lapunk munkatársa.

- Lázár Imre vállalkozása irodaházának folyosóit sok szép régi udvarhelyi fényképfelvétel díszíti, emellett szobrok, domborművek, ötvösmunkák, festmények, régi harangok nyújtanak maradandó élményt az odalátogatóknak. Jeles hazai művészek munkáiról van szó, ezért mindenekelőtt azt kérdezem interjúalanyomtól, mi volt nála a korábbi: a műgyűjtés vagy a harangöntés?

- A kívülálló számára talán világosabb lesz mondandóm, ha vállalkozásom indításával kezdem. 1991-ben alapítottam egy kis fémmegmunkáló műhelyecskét egy esztergás és egy marógéppel. Nem tudtam előre, mivé fog fejlődni. Tulajdonképpen a biztost hagytam el a bizonytalanért, ugyanis a fordulat előtt jó állásom volt az udvarhelyi Matrica gyárban. Igaz, a siker hamar kopogtatott. Az első megrendeléseket pontos határidőre készítettük és szállítottuk, a minőséggel mindig elégedettek voltak. Folyamatosan a lépésről lépésre elvet gyakoroltam, merész álmokat sosem szőttem, ma sem vetem el a sulykot, tisztán látom képességeimet, lehetőségeimet. Jó magam, akárcsak sok más egykori kollégám, önerőből értem oda, ahol ma vagyok. Ne tűnjön szerénytelenségnek, de talán jó, ha itt most megjegyzem: a gazdasági válság ellenére is cégem 120 embernek nyújt biztos megélhetést. Visszatérve a kérdésre: a művészettel való rokonszenvem az utóbbi 18 év munkájával függ össze, kapcsolataimat automatikusan munkaköröm alakította.

- Abból most talán a harangöntést kell kiemelni.

- Valóban így van, mert ahhoz gyermekkori emlékeim vezettek el engem. Sokat láttam és figyeltem szülőfalumban, a Hargita megyei Lövétén a harangozást. Megragadta figyelmemet a harangszó, ezzel kapcsolatos gyermekkori élményeimhez sokszor visszatértem gondolatban felnőttkoromban is, majd eljött az idő, amikor színesfém-, vas- és acélöntőde-tulajdonos lettem, akkor gondoltam el, hogy nem hagyom ki életemből a harangöntést.

- Hány évvel ezelőtt kezdődött?

- Kilenc évvel ezelőtt. Akkor kaptam az első megrendelést Magyarországról, Zagyvarékasról. Nekik 450 kilós harangot öntöttünk. Jól sikerült, ez ösztönző erőt adott újabb vállalásokhoz. Érkeztek is a megrendelések. Ez év nyarán túlvoltunk a 100. harangöntésén.

- Hol található ez a harangok?

- Mintegy húszat Magyarországra készítettünk, a többi Székelyföldön, illetve Erdélyben, a Gyimesekben, valamint a moldvai csángó-magyaroknál található. A legtöbb harangot Hargita megyének öntöttük, de rendelt tőlünk a Gyulafehérvári Főegyházmegye is. Fontos megemlítenem a történelmi Ópusztaszerrel alakult kapcsolatunkat. Ott szegedi régészek egy 13. századi harangra bukkantak ásátás közben, megpróbálták rekonstruálni/kiönteni Magyarországon... végül hozzánk fordultak, a mi munkánk sikeres volt.

- A legkisebb 30 kilós volt, a legnagyobb 1730. Ezt a békési református templom tornyában helyezték el. Nagy kihívás volt, jól sikerült.

- Honnan érkeztek a legújabb megrendelések?

- Kárpátaljáról. Például Huszt városának egyháza négy harangot rendelt.

- Most arra kérem Önt, beszéljen a harangöntés folyamatáról, hogyan/mivel kezdődik és miként végződik?

- A harangöntést akár művészetnek is lehet nevezni, ugyanis speciális technológiát igényel. A szakirodalom leír mindent, mit hogyan kell csinálni. Európában több mint ezer éves múltja van a harangöntésnek, Magyarországon a 11. században honosodott meg. Az előírt kémiai összetételre vigyázni kell. Új harang öntésekor a munkát a tervezőmérnök kezdi, majd bekapcsolódik az akusztika-szakértő, ezt nálunk zenetanár végzi, fontos szerepe van a mintázónak, az öntőmérnöknek, öntőmesternek és természetesen a szakmunkásoknak. Két öntési technológiáról szokás beszélni: a hagyományosról (ezt külső és belső sablonnal végzik) és a hollandról. Mi az utóbbit alkalmazzuk. Ez azt jelenti, hogy a harangot legelőször fából elkészíti a mintaasztalos, ő végzi el a díszítést is, és ráírja az óhajtott szöveget is. Következik a szobrászművész: pozitív, negatív, viasz... aztán a műhely. És van olyan eset is, amikor a toronyban kell helyszínelést végeznünk. Ilyenkor például meghallgatjuk a többi harang hangját, hogy újból létrejöhessen az eredeti hangharmónia.

- Miből készülnek a harangok?

- Bronzból. Főbb összetevői: vörösréz és ón. Az nem igaz, hogy a harangba kell arany és ezüst is! Ez idáig még egy harangunk sem repedt el, ez azt is jelenti, hogy vigyáztunk a receptre, úgyszintén a keresztmetszetre, az ütőátmérőre és falvastagságra.

- Évente hány megrendelés fut be?

- Változóak a számok. Eleinte kevesebb volt, de ahogy ment a hírünk, szaporodni kezdtek a megrendelések. Az idén már csaknem húszat öntöttünk.

- Mennyi időt igényel egy harang kiöntése?

- A méretétől is függ. Kis harangot ki lehet önteni néhány nap alatt, de mi a billenőkészülék gyártását is vállaljuk tervezéssel együtt, így egyre-másra egy hónap szükséges, de például az 1700-1800 kilósoknak kell két hónap is.

- Úgy tudom, Erdélyben csak Önnek van harangöntő műhelye.

- Kis harangot készít néhány erdélyi mester, és van egy máramarosi román öntő is, de a miénkhez hasonló kapacitású műhelyről nem tudok. Emellett nálunk sokat nyom a latba a komolyság, minőség, határidő és ár

- Azért kérdeztem ezt, mert most olvastam, hogy Magyarországon is egyetlen harangöntő műhely létezik.

- Így van. Órbottyánban van, Gombos Miklós műhelyéről van szó. Beszéltem vele telefonon többször. Volt olyan munkánk, amit tőle vettünk át, jól sikerültek azok is.

- A minőség azért is fontos, mert a harangnak egy-egy település - főként falu - életében nagy szerepe van.

E havi diákoldalunk a pityóka jegyében született, hisz ez az a termés, amely a leginkább meghatározza a lövétei ember mindennapjait.

Pityóka szótár: Mi minden neve van a mi pityókánknak?

Burgonya - krumpli (köznyelv), kolompér (Erdély), kukujó, körömpe, péra, bigyiró, körömpe, burbulya, picsóka, csicsóka (szlovák település, szegények krumplija), csókapityóka, földialma, tótrépa, csucsorka, kartifli, krumpér, kutyatök, sváb-tök... és a sor még bizonyára folytatódik

A pityóka élete

Tavasszal ültetik,
Nyáron kapálják, hompolják,
Ősszel kiássák,
Télen bezabálják.

A pityóka szép és jó,
Megenni való!
Ha több terem esztendőre
Eladunk majd belőle.

Az alföldről hoznak
töröbúzát, búzát
Mi meg cserébe adunk érte
pityókát.
De ha nem hoznak többé búzát,
töröbúzát
Tőlünk nem kapnak többet pityókát.

Ha nem lesz nálunk többet pityóka
Akkor nem lesz itt se töröbúza, búza.
Azért, hogy ne vegyünk búzát a malomba
Termeljünk pityókát, hogy legyen
búza s töröbúza!

**Orbán Andrea, Szász Rajmond, András Edit,
Szikszai Csilla V. A oszt.**

István bácsi pityókája

István bácsi, szomszéd bácsi
Mindig pityókával játszik.
Dobigálja fehér üstbe,
Majd feltölti jó sós vízzel.
Ráteszi a vaskályhára
Három órát kavargatja.
Pirét készít majd belőle,
Csirkecombal ízesítve,
Káposztát is rak melléje.

**Lázár Melinda-Helga
VII. A oszt.**

Egyenruha vagy kitűző?

Megkérdeztem az iskolánk diákjait és tanárait, hogyha lehetne választani, akkor egyenruhát vagy kitűzőt választanának, illetve vezetnének be. Az alábbi válaszok születtek:

V.A osztály: egyenruha,
V.B oszt.: kitűző,
VI.A: kitűző,
VI.B: 12 kitűző és 4 egyenruha,
VII.A: kitűző,
VII.B: a fele ilyen, a másik fele olyan,
VIII.: 23 kitűző és 1 egyenruha.

A tanáraink:

A romántanárnő egyenruhát, a zene tanár úr egyenruhát, a történelem tanár úr egyenruhát, Berta tanító néni kitűzőt választana.

Én személy szerint az egyenruhát választanám, mert akkor nem lenne gond minden reggel az öltözködéssel.

Egyed Réka, VI. B osztály

Őszi dúdoló

Mit siratsz, te kismadár?
Elrepült a drága nyár,
Búzaszem nem terem,
Köd szítal a földeken.
Tarka lepke, merre jársz?
Véget ért a lenge tánc.
Itt az ősz, itt a csendes ősz,
Halkan lép a fűrgő őz
Hulló lombok, gallyak között.

**Györgylőrincz Tímea,
IV. oszt.**

A harangok megmentője

folytatás a 6. oldalról

- Igen, mert a harang szava irányít. Gondoljunk csak a reggeli, déli, esti harangozásra, a misékre, istentiszteletekre, elhalálozásra, viharra, tűzvészre, fontos egyházi személy érkezésére/távozására.

- Kik voltak a híresebb harangöntők?

- Vannak többgenerációs harangöntő családok. Ilyen például a magyarországi Gombos, Seltenhofer vagy a Szelezák család. Mi elsőgenerációsak vagyunk. Minden harangra ráírjuk, hogy a Lázár Imre műhelyében készült. Sok még a tanulnivalónk, de nagy a tanulási kedvünk, mert eddig még egyetlen reklamációt sem kaptunk megrendelőinktől. A harangöntést nem szabad csak üzleti szemmel nézni, bele kell önteni a lelket is. Az is fontos, hogy nagyszerű emberi kapcsolatok születnek egy-egy harangöntés után, például felszentelésekor.

- De születnek szoboröntés után is.

- Igen. Azt is öntöttünk már jó néhányat. Például az udvarhelyi Vasszékelyt, Baczkamadarasi Kis Gergelyt, Baróti Szabó Dávidot (ezt ajándékba öntöttük a városnak). Számos bronzplakettet és kisebb-nagyobb szobrot öntöttünk hazai művészek (például Bodó Levente, Hunyadi László, Petrovics Emil, Vetró András) munkája alapján.

- Kérem, beszéljen terveiről.

- Növelni szeretném évről évre az exportot, célomlom, hogy minden évben ezután is vegyünk részt a hannoveri és párizsi világkiállításokon és vásáron. És amint cégem neve, a Szelekt a minőség jelképe kíván lenni, arra törekszem, hogy dolgozóim idehaza találják meg számításaikat, ne menjenek külföldre dolgozni.

Komoróczy György

VÁLASZTÁS LÖVÉTÉN

A 23,35 perces összesítés a következő eredményeket szülte:

3025 szavazati joggal rendelkező lövétei lakos; 1073 személy jelent meg a három szavazóközrztben, ami 35,45 %-os jelenlételet jelent. 933 személy szavazott az RMDSZ jelöltjére, a többi szavazat vagy érvénytelen, vagy pedig más jelölt kockájába került.

ESEMÉNYNAPTÁR

December - Karácsony hava

- 4. - Borbála - a bányászok védőszentje
- 5. - Mikulásjárás
- 8. - Szűz Mária szeplőtelen fogantatása
- 22. - Téli napforduló napja
- 25. - Jézus Krisztus születése (KARÁCSONY)
- 27. - Szent Család vasárnapja
- 28. - Aprószentek napja
- 31. - Szilveszter estéje

Régi arcok sárgult fényképeken

Hermánban szolgáló munkáskatonák szabadságra jövet Brassóban - 1933.

*A képen szereplők:
András István (1909),
Mihály István (Hosszú),
Csáka Pál
Homoróddalmás,
I ismeretlen.
A képet Lázár Irma bocsájtotta rendelkezésünkre.*

ANYAKÖNYVI HÍREK 2009. október

- Születések száma: 3
RÁCZ NIKOLETT-NOÉMI - született 2009. október 03-án
GÁBOS EMILIA-VANDA - született 2009. október 16-án
GÁBOS VIKTÓRIA - született 2009. október 17-én
- Házasságkötések száma: 1
TÖRÖK SÁNDOR és PÉTERFI CSILLA
- Őszinte részvétünket fejezzük ki az októberben elhunyt lakosok hozzátartozóinak:
MIHÁLY DOMOKOS
GÁBOS PÉTERNÉ - született
FAZAKAS ERZSÉBET
MÁRTON ZSÓFIA
SATA LAJOSNÉ - született
MÁRTON ANNA

Feszt intellektuális!

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

Megjelenik havonta, kiadja a LÖVÉTEI KIÁLTÓ EGYESÜLET
Főszerkesztő: Mihály János,
titkár: András Kinga,
tördelés és szerkesztés: Mag István,
korrektúra: Egyed Emilia
Munkatársak: András Zsolt, Györgylőrincz Ernő, Lázár Béla, Lázár Zoltán, Mag Ottilia, Miklós Emilia, Molnár Juliánna, Pál Erzsébet
Támogatók:
Lövete Község Helyi Tanácsa,
Lövete Közbirtokossága,
Select Metleplast,
Communitas Alapítvány
A szerkesztőség elérhetősége:
Lövete Községi Könyvtár,
tel.: 0266-220806,
e-mail: loveteikialto@freemail.hu